

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 88/01

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí senátu zloženého z predsedu senátu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Alexandra Bröstla a Jána Klučku 22. marca 2002 prerokoval sťažnosť obce Vitanová, zastúpenej advokátom JUDr. R. H., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 6 Sž 188/95 a 18. apríla 2002 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obce Vitanová podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 6 Sž 188/95, ktorý si skutočnosti potrebné pre rozhodnutie vo veci mal zisťovať len z podkladov poskytnutých navrhovateľom, p o r u š e n é n e b o l o .

2. Základné právo obce Vitanová podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v konaní sp. zn. 6 SŽ 188/95 nevytýčil pojednávanie a konal bez prítomnosti účastníkov, **p o r u š e n é n e b o l o .**

3. Základné právo obce Vitanová podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v konaní sp. zn. 6 SŽ 188/95 nevyhlásil verejne rozsudok, **p o r u š e n é b o l o .**

4. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky **p r i k a z u j e ,** aby rozsudok prijatý v konaní sp. zn. 6 SŽ 188/95 verejne vyhlásil.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 11. januára 2001 doručené podanie obce Vitanová (starosta Š. O.) (ďalej len „navrhovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. R. H., B., označené ako „Podnet na začatie konania podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa § 18 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z.“ Z jeho obsahu vyplynulo, že navrhovateľ v ňom namietal porušenie svojich základných ľudských práv ako podľa Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), tak aj Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). K ich porušeniu malo dôjsť tým, že:

„1. Najvyšší súd SR rozsudkom z 31. 1. 1996 sp. zn. 6 SŽ 188/95 zamietol našu žalobu o zrušenie rozhodnutia Úradu geodézie, kartografie a katastra SR (ďalej len „Úrad“) z 5. 9. 1995 č. LP-3340/1995 o zamietnutí nášho odvolania a potvrdení rozhodnutia býv. Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici (ďalej len „katastrálny úrad“) z 6. 6. 1995 č. 300-1740/1995 o určení, že územie Oravíc prislúcha do obce Tvrdošín,

2. Úrad v rámci riadiacej a metodickej činnosti ústredného orgánu štátnej správy robí opatrenia na vykonanie horeuvedených rozhodnutí inak ako podľa zákona.“

Ad 1) Pokiaľ ide o porušenie základných práv a slobôd navrhovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), navrhovateľ uviedol, že keďže k nim došlo v dôsledku nerešpektovania označených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ústavy a medzinárodnej zmluvy o ochrane ľudských práv a základných slobôd vo veci sp. zn. 6 SŽ 188/95, ústavný súd by mal vo svojom náleze rozhodnúť, že „rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 31. 1. 1996 sp. zn. 6 SŽ 188/95, ktorým bola zamietnutá žaloba Obce Vitanová na zrušenie rozhodnutí Úradu z 5. 9. 1995 č. LP-3340/1995 a katastrálneho úradu z 6. 6. 1995 č. 300-1740/1995 o určení, že územie Oravíc prislúcha do obce Tvrdošín a konaním, ktoré vydaniu tohto rozsudku predchádzalo, boli porušené základné ústavné práva Obce Vitanová, najmä

- podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (Ústavný zákon č. 460/1990 Zb. {správne malo byť uvedené 1992} – ďalej len „Ústava SR“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (Ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd – ďalej len „Listina“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) na konanie a rozhodovanie súdu v súlade so zákonom,

- podľa čl. 1 a čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy SR a čl. 2 ods. 2 Listiny na konanie a rozhodovanie podľa zákona a v tejto súvislosti najmä podľa § 1, 2, 3, 6, 153 ods. 1, 250d ods. 1, 250f, 259 (správne malo byť uvedené 250g) ods. 1 a 250j ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov – ďalej len „O. s. p.“) v spojení s § 246c O. s. p.“

Pri zdôvodnení tejto časti svojho podnetu navrhovateľ argumentoval tým, že „Najvyšší súd SR v konaní a rozhodovaní vo veci našej žaloby o zrušenie rozhodnutia Úradu z 5. 9. 1995 porušil naše ústavné právo podľa § 46 ods. 1 (správne malo byť uvedené čl. 46 ods. 1) Ústavy SR najmä tým, že porušil ustanovenia základného predpisu v oblasti súdnej ochrany v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, ktorým je Občiansky súdny poriadok, najmä:

- § 1 (v spojení s § 246c), podľa ktorého Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov,
- § 2 (v spojení s § 246c), podľa ktorého v občianskom súdnom konaní súdy... zameriavajú svoju činnosť na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb,
- § 3 (v spojení s § 246c), podľa ktorého občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie,
- § 6 (v spojení s § 246c), podľa ktorého v konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná a aby skutočnosti, ktoré sú medzi účastníkmi sporné, sa spoľahlivo zistili,
- § 153 ods. 1 (v spojení s § 246c), podľa ktorého súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu veci,
- § 250d ods. 1, podľa ktorého predseda senátu vyžiada spisy žalovaného správneho orgánu, ktorý je povinný ich predložiť spolu so spismi správneho orgánu prvého stupňa,
- § 250f, podľa ktorého v jednoduchých prípadoch, najmä ak je nepochybné, že správny orgán vychádzal zo správne zisteného skutkového stavu, a ak ide len o posúdenie právnej otázky, môže súd bez pojednávania rozhodnúť o žalobe rozsudkom,
- § 259g (správne mal byť uvedený § 250g) ods. 1, podľa ktorého ak nedôjde k vybaveniu žaloby spôsobom uvedeným v § 250f, predvolá predseda senátu na pojednávanie účastníkov,
- § 250j ods. 1, podľa ktorého ak súd dôjde k záveru, že napadnuté rozhodnutie je v súlade so zákonom, vysloví rozsudkom, že sa žaloba zamietá,
- § 250j ods. 2, podľa ktorého ak súd dôjde k záveru, že správne rozhodnutie posúdilo vec po právnej stránke nesprávne... zruší rozsudkom napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vec vráti žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie.“

Podľa názoru navrhovateľa: „Najvyšší súd v predmetnej našej veci nepostupoval dôsledne podľa citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Dopustil sa

zásadného pochybenia, ak nezrušil napadnuté rozhodnutie správneho orgánu pre jeho nezákonnosť, ale pre svoj záver vo veci samej si nezadovážil ani potrebné dôkazy a podklady. Nevyžiadal si ani administratívny spis Úradu ani prvostupňového katastrálneho úradu, ale vychádzal iba z príloh, kde sme pripojili k žalobe. Vec rozhodol bez nariadenia pojednávania, hoci neboli splnené podmienky postupu podľa § 250f Občianskeho súdneho poriadku. V dôsledku toho rozhodol vo veci bez prítomnosti účastníkov konania. Tým nám odoprel ďalšiu možnosť vyjadriť sa k zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov. ...

Najvyšší súd SR v tejto veci porušil aj naše právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy SR, ak svoj rozsudok nevyhlásil verejne (napr. II. ÚS 47/96, II. ÚS 58/97, II. ÚS 76/97 a pod.). ...

Konaním a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR bolo porušené naše ústavné právo na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 (správne malo byť uvedené čl. 46 ods. 1) Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny, podľa ktorých každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Ďalej bolo porušené naše právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 Ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje Ústavou zaručené právo na súdnu ochranu. Poskytnutie práva na súdnu ochranu nie je možné obmedziť iba na základné práva a slobody tak, ako sú uvedené v druhej hlave Ústavy SR. Obsah práva na súdnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94).“

Ad 2) V ďalšej časti svojho podnetu navrhovateľ požiadal, aby ústavný súd tiež rozhodol, že „postupom Úradu pri usmerňovaní činnosti Krajského úradu, katastrálneho odboru v Žiline a prostredníctvom neho Okresného úradu, katastrálneho odboru v Tvrdošíne, najmä v stanoviskách z 26. 8. 1998 č. KO-2363/1998 a z 13. 10. 2000 č. KO-3670/2000 sa porušuje právo obce Vitanová

- na celistvé územie obce v zmysle čl. 64 ods. 2 Ústavy SR a § 1 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení,

- vykonať prípadnú zmenu hraníc obce iba so súhlasom obce a jej obyvateľov v súlade s § 2 ods. 3 a 4 zákona č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom členení Slovenskej republiky a v súlade s § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 295/1992 Zb.,

- na konanie a rozhodovanie uvedených správnych orgánov v súlade s princípmi právneho štátu v zmysle čl. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a čl. 2 ods. 2 Listiny“, pretože „citované rozhodnutia správnych orgánov sú vzhľadom na porušenie právomoci správnych orgánov nielen nezákonné ale aj ničotné. Rovnako tak konanie Najvyššieho súdu SR a rozsudok ním vydaný je v rozpore s Ústavou a ďalšími právnymi predpismi.

V rozpore s ústavnými princípmi právneho štátu (čl. 1, čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a čl. 2 ods. 2 Listiny) je preto akékoľvek konanie orgánu SR, ktorý uprednostňuje zásady nemennosti rozhodnutí štátnych orgánov na úkor ich zákonnosti a spravodlivosti. Pritom ale pri používaní ustanovení o medziach základných práv a slobôd musí sa dbať na ich podstatu a zmysel (čl. 4 ods. 4 Listiny)“.

Navrhovateľ v tejto časti svojho podnetu argumentoval tým, že „Naše práva boli porušené aj takým postupom Úradu, ktorý v záujme rešpektovania citovaných rozhodnutí správnych orgánov a najvyššieho súdu usmerňuje činnosť podriadených orgánov štátnej správy na nedodržanie zákona pri ďalšej realizácii týchto rozhodnutí. V rozpore s princípmi právneho štátu je hľadanie „neštandardného postupu“, výkon práva „primerane k osobitným a neobvyklým podkladom“, ale najmä rozporuplné usmernenie podriadených orgánov v rozpore so zákonom alebo vytvorenie takých osobitných postupov, ktoré majú v rozpore so zákonom zabezpečiť realizáciu ničotných aktov“.

Navrhovateľ napokon ústavný súd požiadal, aby „v zmysle § 36 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. uložil, aby účastníci konania úplne uhradili naše trovy konania“.

Ústavnému súdu bolo 6. augusta 2001 doručené doplnenie podnetu navrhovateľa („Oznámenie vo veci návrhu na začatie konania podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení do 1. 7. 2001 a podľa § 18 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z.“) v časti týkajúcej sa postupu a konania Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, keď uviedol: „Náš podnet v časti týkajúcej sa postupu a konania Úradu geodézie, kartografie a katastra SR a orgánov v ich pôsobnosti dopĺňujeme aj o porušenie a nerešpektovanie našich práv podľa Európskej charty miestnej samosprávy, ktorú ratifikovala Národná rada Slovenskej republiky 26. 10. 1999 uznesením č. 516, ktorá pre Slovenskú republiku nadobudla platnosť 1. 6. 2000 a ktorá bola publikovaná v Oznámení Ministerstva zahraničných vecí SR č. 226/2000 Z. z.“

Podľa článku 5 tohto medzinárodného dokumentu („Ochrana územných hraníc miestnych orgánov“) so zainteresovanými miestami samosprávami sa vopred prekonzultujú všetky miestne zmeny územných hraníc, prípadne sa tam, kde to zákon umožňuje, uskutoční referendum.“

Ústavný súd podnet navrhovateľa predbežne prerokoval na svojom neverejnom zasadnutí 20. decembra 2001 a rozhodol o jeho prijatí v častiach namietajúcich porušenie jeho základných práv postupom najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 6 SŽ 188/95 a odmietol ho pre zjavnú neopodstatnenosť v častiach namietajúcich porušenie základných práv a slobôd označenými postupmi Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky nasledovne:

„1. Podnet obce Vitanová v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý si skutočnosti potrebné pre rozhodnutie

v konaní sp. zn. 6 SŽ 188/95 mal zisťovať len z podkladov poskytnutých navrhovateľom, prijíma na ďalšie konanie.

2. Podnet obce Vitanová v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v konaní sp. zn. 6 SŽ 188/95 nevytýčil pojednávanie a konal bez prítomnosti účastníkov, prijíma na ďalšie konanie.

3. Podnet obce Vitanová v časti namietajúcej porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v konaní sp. zn. 6 SŽ 188/95 nevyhlásil verejne rozsudok, prijíma na ďalšie konanie.

4. Podnet obce Vitanová v časti namietajúcej porušenie čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 64 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd označeným postupom (stanoviskami) Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky odmieta ako zjavne neopodstatnený.

5. Podnet obce Vitanová v časti namietajúcej porušenie čl. 5 Európskej charty miestnej samosprávy postupom (stanoviskami) Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky odmieta ako zjavne neopodstatnený.“

Po prijatí podnetu navrhovateľa na ďalšie konanie sa ústavný súd podľa § 29 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) listami z 27. decembra 2001 obrátil na vedúceho súdnej správy najvyššieho súdu so žiadosťou o písomné vyjadrenie k bodu 3 prijatého podnetu, ako aj na predsedu najvyššieho súdu so žiadosťou o vyjadrenie k celému prijatému podnetu. Vo svojom vyjadrení z 9. januára 2002 (Spr 197/01) vedúca súdnej správy najvyššieho súdu uviedla: „Z obsahu spisu ako aj z rozsudku Najvyššieho súdu SR

vyplýva, že súd rozhodol vo veci dňa 31. januára 1996 bez nariadenia verejného pojednávania, postupujúc v súlade s ustanovením vtedy platnej právnej úpravy ustanovenia § 250f OSP.“

Predseda najvyššieho súdu vo svojom písomnom stanovisku z 18. februára 2002 (Spr 197/01) uviedol:

„Poukazujeme na to, že v danom prípade Najvyšší súd SR na základe podnecovateľovej žaloby preskúmal správne rozhodnutie Úradu geodézie, kartografie a katastra SR a konštatoval, že je v súlade so zákonom. Taký postup bol postupom zákonným podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Pokiaľ ide o námietky podnecovateľa, dodávame, že

- dokazovanie sa v prieskumnom konaní podľa hlavy druhej časti piatej OSP nevykonáva (§ 250i ods. 1, in fine OSP),
- Najvyšší súd SR mohol rozhodnúť aj bez pojednávania (§ 250f OSP do účinnosti nálezu Ústavného súdu SR uverejneného pod číslom 166/1999 Z. z.),
- svoje rozhodnutie vyhlásil verejne v pojednávacej miestnosti NS SR (treba snád' odlíšiť situáciu, že o tomto verejnom vyhlásení nebol podnecovateľ informovaný).“

Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľ trval na ústnom pojednávaní vo veci, toto sa uskutočnilo 22. marca 2002 za účasti právneho zástupcu navrhovateľa advokáta JUDr. R. H. a zástupcu najvyššieho súdu JUDr. S. K., predsedu správneho kolégia. Po začatí ústneho pojednávania právny zástupca navrhovateľa odovzdal predsedovi senátu ústavného súdu svoju „Žiadosť a doplnenie podania“ z 21. marca 2002, v ktorej uviedol:

„Ústavný súd SR uznesením z 20. 12. 2001 č. k. II. ÚS 88/01-29 prijal na ďalšie konanie náš podnet z 8. 1. 2001 podaný podľa § 130 ods. 3 (správne malo byť uvedené čl. 130 ods. 3) Ústavy SR v znení do 1. 7. 2001 a smerujúci voči postupu a rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR vo veci vedenej pod sp. zn. 6 Sž 188/99.

Nakoľko do dňa účinnosti zákona č. 124/2002 Z. z. Ústavný súd o tomto podnete nerozhodol vo veci samej, podľa § 79a ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení zákona č. 124/2002 Z. z. žiadame, aby sa náš podnet posudzoval ako podanie podľa tohto zákona.

Vzhľadom na úpravu uvedenú v § 79a ods. 1, veta za bodkočiarkou cit. zákona sme tej mienky, že o našom podnete je potrebné konať podľa ustanovení šiesteho oddielu druhej hlavy, tretej časti zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, t. j. ako o ústavnej sťažnosti. ...

V tejto súvislosti považujeme za potrebné uviesť niektoré skutočnosti týkajúce sa novej právnej situácie.

Podľa ústavných princípov nášho právneho poriadku konanie na príslušnom orgáne SR sa uskutočňuje vždy podľa právnych predpisov platných v čase konania a rozhodovania.

Tomu tak nie je pokiaľ ide o aplikáciu tých ustanovení nového právneho predpisu, ktoré majú materiálnu povahu. Takýmto ustanovením je aj (prekluzívna) lehota dvoch mesiacov uvedená v § 53 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Podľa právneho stavu platného v čase podania nášho podnetu podľa § 130 ods. 3 (správne malo byť uvedené čl. 130 ods. 3) Ústavy SR ani v čase rozhodovania Ústavného súdu SR o prijatí podnetu na ďalšie konanie neplatilo ani v zákone o organizácii ústavného súdu a tým menej v Ústave SR žiadne ustanovenie o lehote pre podanie podnetu, preto nie je možné v súčasnej dobe po viac ako roku od podania podnetu aplikovať na náš podnet ustanovenie § 53 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov. ...

Máme pochybnosti o rozsahu ďalšieho konania pred ústavným súdom.

Ústavný súd svojím uznesením z 20. 12. 2001:

- prijal na ďalšie konanie náš podnet v častiach týkajúcich sa postupu Najvyššieho súdu SR, ktorý mal skutočnosti potrebné pre rozhodnutie zisťovať len z podkladov poskytnutých navrhovateľom, nevytýčil pojednávanie a konal bez prítomnosti účastníkov konania a nevyhlásil verejne rozsudok a

- odmietol náš podnet v časti týkajúcej sa postupu Úradu geodézie, kartografie a katastra SR.

My sme však v našom podnete tiež namietali, že Najvyšší súd SR vo veci vedenej pod sp. zn. 6 SŽ 188/95 porušil naše základné ústavné práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (v spojení s ďalšími v podnete uvedenými ustanoveniami Ústavy SR, Listiny a Občianskeho súdneho poriadku), ak nerozhodol v súlade so zákonom. Namietali sme, že zamietol našu žalobu na zrušenie administratívnych rozhodnutí, ktoré

vydali orgány katastra nehnuteľnosti v rozpore s právomocami, ktoré majú zverené zákonom. Inými slovami namietali sme, že vydali ničotné akty, ktoré mal najvyšší súd zrušiť bez ohľadu na obsah a rozsah žaloby.

K podnetu v uvedenej časti sme uviedli rad prameňov aplikácie práva, najmä poznatky z judikatúry ústavného súdu, najvyššieho súdu, odborné články a literatúra.

Naviac dovoľujeme si poznamenať, že záver o ničotnosti administratívnych aktov orgánov katastra nehnuteľností z roku 1995 (a v nadväznosti na to aj rozsudku NS SR) vyslovili v poslednom čase aj iné štátne orgány (odhliadnuc od stanovísk niektorých odborníkov z praxe a teórie), napríklad:

- Generálna prokuratúra SR v stanovisku z 27. 3. 2001 č. VI Gd 4537/00
- Ministerstvo vnútra SR,
- vláda SR vo svojom uznesení z 13. 3. 2002 a podobne.

Vzhľadom na uvedené navrhujeme aby Ústavný súd SR:

1. v zmysle § 31 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov za použitia § 166 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku dodatočne rozhodol o prijatí nášho podnetu (sťažnosti) v časti uvedenej v časti V. tohto návrhu,

2. vyhovel našej sťažnosti (podnetu) a vyslovil, že rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 31. 1. 1996 sp. zn. 6 SŽ 188/95 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, boli porušené naše základné ústavné práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy SR a čl. 2 ods. 2 Listiny na konanie a rozhodovanie podľa zákona v tom, že

a) si nezaprášil dostatočné skutočnosti pre rozhodovanie a vychádzal len z podkladov predložených navrhovateľom,

- b) nevytýčil pojednávanie a konal bez prítomnosti účastníkov konania,
- c) nevyhlásil verejne rozsudok a
- d) vydal nezákonný rozsudok

3. zrušil rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. 1. 1996 sp. zn. 6 SŽ 188/95

4. vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie a

5. priznal nám náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia advokátom, ktoré vyčíslime dodatočne.“

Ústavný súd vyhovel žiadosti navrhovateľa, aby sa jeho podnet posudzoval ako sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, keďže zistil, že došlo k splneniu podmienok ustanovených § 79a zákona o ústavnom súde. V ďalšom konaní preto ústavný súd rozhodoval o prijatom podnete ako o sťažnosti. Ústavný súd však nevyhovel žiadosti navrhovateľa o dodatočné rozhodnutie rozširujúce doterajší predmet konania o jeho podnete, pretože v rozsahu, v ktorom ho bolo možné prijať na ďalšie konanie (keďže spĺňal procesné a iné podmienky), sa tak aj stalo, a to rozhodnutím ústavného súdu z 20. decembra 2001.

II.

Pri rozhodovaní o sťažnosti vychádzal ústavný súd z ustanovení OSP platného v čase rozhodovania najvyššieho súdu, t. j. k 31. januáru 1996 (§ 250f stratil platnosť na základe nálezov ústavného súdu publikovaného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 166/1999 Z. z.).

1. Ústavný súd prijal na ďalšie konanie podnet navrhovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“) v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom najvyššieho súdu, „ktorý si skutočnosti potrebné pre rozhodnutie v konaní sp. zn. 6 SŽ 188/95 mal zisťovať len z podkladov poskytnutých navrhovateľom“, t. j. bez príslušného administratívneho spisu.

Tohto svojho tvrdenia sa sťažovateľ pridržiaval aj na ústnom pojednávaní, zatiaľ čo zástupca najvyššieho súdu argumentoval tým, že v danej veci si najvyšší súd vyžiadal kompletný administratívny spis Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, na základe a s použitím ktorého aj vo veci sp. zn. 6 SŽ 188/95 rozhodol.

Pre overenie dôvodnosti tvrdenia sťažovateľa si ústavný súd vyžiadal ako súdny spis vedený na najvyššom súde vo veci sp. zn. 6 SŽ 188/95, tak aj kompletný administratívny

spis Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky a preskúmaním predložených spisov, ako aj z dokazovania vykonaného na ústnom pojednávaní (§ 31 ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 129 ods. 1 OSP) zistil nasledovné skutočnosti podstatné pre jeho rozhodnutie o tejto časti sťažnosti.

Predseda senátu najvyššieho súdu pri príprave veci na konanie vo veci navrhovateľa 6. novembra 1995 požiadal Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky aj o zaslanie „príslušného s vecou súvisiaceho administratívneho spisu v lehote 15 dní“. Z vyžiadaného administratívneho spisu Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky ústavný súd zistil, že táto žiadosť mu bola doručená 7. novembra 1995. Z konceptu rozhodnutia najvyššieho súdu v danej veci (pokyny kancelárii) z 31. januára 1996 vyplynulo, že predseda senátu dal pokyn kancelárii, aby žalovanej strane, t. j. Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, vrátila vyžiadané „prílohy“. Zo súdneho spisu najvyššieho súdu súčasne vyplynulo, že vyjadrenie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky k žalobe navrhovateľa bolo najvyššiemu súdu doručené 11. decembra 1995 osobne (číslo LP-4224/1995), pričom z poznámky pripojenej k dátumovej pečiatke najvyššieho súdu je zrejmé, že „prílohu“ k vyjadreniu tvorí vyžiadaný spis Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky k prejednávanej veci. Vychádzajúc z uvedeného považoval ústavný súd za preukázané, že najvyšší súd si v konaní sp. zn. 6 Sž 188/95 6. novembra 1995 od Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky vyžiadal administratívny spis a tento mu bol doručený 11. decembra 1995 osobne spolu so stanoviskom Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky k žalobe navrhovateľa. Z uvedených dôvodov ústavný súd mal za preukázané, že nedošlo k porušeniu základného práva obce Vitanová podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 6 Sž 188/95 pri zisťovaní podkladov potrebných pre rozhodnutie.

2. Ústavný súd prijal na konanie sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom najvyššieho súdu, „ktorý v konaní sp. zn. 6 Sž 188/95 nevytýčil pojednávanie a konal bez prítomnosti účastníkov“.

Vo svojom rozhodnutí o prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd uviedol, že „spôsob výkladu a uplatňovania § 250f OSP v správnom súdnictve mal priamu súvislosť s uplatnením základných práv účastníka súdneho konania, tak ako ich upravuje ústava a Dohovor (verejnosť, ústnosť súdneho pojednávania, právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom), pričom (a vzhľadom na jednoinštančnosť správneho súdnictva) proti rozhodnutiu súdu, či došlo k splneniu podmienok § 250f OSP, neexistoval účinný opravný prostriedok dostupný účastníkom súdneho konania“.

Na ústnom pojednávaní zástupca najvyššieho súdu argumentoval tým, že vzhľadom na to, že boli splnené podmienky § 250f OSP, nebolo potrebné nariaďovať ústne pojednávanie, zatiaľ čo zástupca sťažovateľa uviedol, že „nešlo o jednoduchú vec a správny orgán nerozhodol správne“.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal predovšetkým z toho, že ustanovenie § 250f OSP zákonodarca prijal pre prípady, keď v správnom konaní (rozhodnutie ktorého bolo napadnuté v správnom súdnictve) bol úplne a správne zistený skutkový stav, pričom vec bola skutkovo natoľko jednoznačná, že spor spočíval len v právnej otázke, t. j. v posúdení zákonnosti postupu a rozhodnutia napadnutého správneho orgánu. V dôsledku toho aj pojem „jednoduchý prípad“ podľa § 250f OSP treba vykladať tak, že pojednávanie nie je potrebné nariaďovať tam, kde už v administratívnom spise správneho orgánu bol k rozhodnutiu o veci zhromaždený dostatočný skutkový základ a pred správnym súdom ide už len o posúdenie právnej otázky.

Z hľadiska ústavných záruk spravodlivého súdneho procesu prichádzalo použitie § 250f OSP do úvahy v situácii, keď správne konanie prebehlo riadne pri plnom rešpektovaní procesných práv jeho účastníka (napríklad práva na prístup k správne mu orgánu, práva vyjadriť sa k prejednáwanej veci, práva navrhnovať dôkazy), ako aj iných procesných práv (podanie odvolania, prerušenie konania), pri zaručení rovnosti účastníkov konania, ako aj spravodlivého a „fair“ procesu. Ústavný súd už rozhodol, že postup súdu rozhodovať v správnom súdnictve o žalobe rozsudkom bez nariadenia pojednávania „možno

aplikovať (pri splnení ďalších podmienok upravených v OSP) iba v prípade, ak účastník mal možnosť vyjadriť sa k prejednávanej veci pred orgánom verejnej správy“ (II. ÚS 58/97).

Z vyžiadaného administratívneho spisu Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky ústavný súd predovšetkým zistil, že riešenie sporu týkajúceho sa Oravíc sa uskutočňovalo v katastrálnom konaní podľa § 24 zákona Slovenskej národnej rady č. 266/1992 Zb. o katastri nehnuteľností v Slovenskej republike (ďalej len „zákon o katastri nehnuteľností“), pričom na toto konanie „sa vzťahuje zákon o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak“ (§ 24 ods. 2). Katastrálne konanie bolo začaté na základe podnetu samotného navrhovateľa z 19. apríla 1993 Správou katastra v Dolnom Kubíne ako katastrálne konanie o oprave chýb v katastrálnom operáte podľa § 24 zákona o katastri nehnuteľností na príkaz Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici z 9. júna 1993. V rámci tohto konania sa 28. februára 1995 uskutočnilo aj ústne pojednávanie na Katastrálnom úrade – Správe katastra v Dolnom Kubíne, na ktorom bol vykonaný výsluch účastníkov a títo tiež mali možnosť navrhnúť dôkazy na potvrdenie svojich stanovísk. Dňa 21. decembra 1994 starosta obce Vitanová p. Š. O. zaslal Katastrálnemu úradu v Banskej Bystrici návrh na vydanie rozhodnutia o „Určenie príslušnosti územia Oravíc do katastrálneho územia Obce Vitanová“. Na uvedenom ústnom pojednávaní 28. februára 1995 odporca – mesto Tvrdošín – žiadal tento návrh Vitanovej zamietnuť a súčasne podal protinávrh, aby územie Oravíc bolo určené pre katastrálne územie Tvrdošín II. Katastrálny úrad v Banskej Bystrici vo svojom rozhodnutí zo 6. júna 1995 o návrhu obce Vitanová o určenie príslušnosti Oravíc do katastra obce Vitanová a o protinávru mesta Tvrdošín o určenie príslušnosti uvedeného územia do katastra obce Tvrdošín podľa § 27 zákona o katastri nehnuteľností a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) [ďalej len „správny poriadok“] rozhodol tak, že návrh obce Vitanová zamietol a určil, že „územie Oravice prislúcha do obce Tvrdošín“. Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ 29. júna 1995 odvolanie na Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky a tento 19. septembra 1995 rozhodol tak, že rozhodnutie Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici zo 6. júna 1995 potvrdil. Z vyžiadaného administratívneho spisu Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky ústavný súd zistil, že pred katastrálnymi úradmi v Banskej Bystrici a Bratislave prebehlo ako prvostupňové, tak aj odvolacie katastrálne konanie, ktoré sa

spravovalo správnym poriadkom. Ako v rámci prvostupňového, tak aj odvolacieho konania mal navrhovateľ garantované a aj využil svoje procesné práva, akými boli jeho účasť na ústnom pojednávaní, vyjadrenie sa k veci, navrhovanie dôkazov, právo na prerušenie konania, resp. odvolanie proti rozhodnutiu. Ústavný súd takisto nezistil, že by v priebehu ako prvostupňového, tak aj odvolacieho katastrálneho konania došlo k porušeniu rovnosti účastníkov konania, prípadne konkrétneho procesného práva navrhovateľa, a ani navrhovateľ porušenie žiadneho zo svojich procesných práv v katastrálnom konaní v žiadnom zo svojich podaní (odvolaní) nenamietal. Z uvedeného ústavný súd uzavrel, že katastrálne konanie podľa § 24 zákona o katastri nehnuteľností (ako prvostupňové, tak aj odvolacie) prebiehajúce v rokoch 1993 – 1995 nebolo poznačené procesnými pochybeniami spočívajúcimi v porušení niektorého z procesných práv navrhovateľa. Pre úplnosť je potrebné dodať, že ako prvostupňový, tak aj odvolací orgán vychádzali pri svojom rozhodovaní predovšetkým z listinných dôkazov, ktoré špecifikovali prvostupňové rozhodnutie Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici zo 6. júna 1995 tak, že „Katastrálny úrad vykonal dokazovanie mapovou dokumentáciou z 19. storočia, popisnou dokumentáciou z obdobia prelomu 19. storočia, fotokópiami máp pozemkovoknižnej, katastrálnej, výkazmi úhrnných katastrálnych hodnôt, prvotnými záznamami o vzťahoch k územiu Oravíc, pozemkovoknižnými výpismi, jednotnou evidenciou pôdy, evidenciou nehnuteľností, dokumentáciou svedčiacou o existencii sporov medzi účastníkmi“. Aj Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí z 19. septembra 1995 uvádza, že: „Pre posúdenie otázky, kam administratívne prislúchalo územie Oravice je potrebné vychádzať z údajov pozemkového katastra.“ Navrhovateľ v správnom konaní takisto nenamietal nedostatočne zistený skutkový stav veci. O uvedenej skutočnosti svedčí aj to, že vo svojej žalobe najvyššiemu súdu z 10. októbra 1995 označuje navrhovateľ ako dôkazy v zásade tie isté dokumenty (listiny), ktoré predložil už predtým pre potreby predchádzajúceho administratívneho konania pred katastrálnymi úradmi.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a berúc do úvahy priebeh správneho konania, ako aj skutkový stav dokumentovaný v administratívnom spise mal ústavný súd za preukázané, že bolo možné vec sp. zn. 6 SŽ 188/95 rozhodnúť na najvyššom súde bez nariadenia pojednávania podľa § 250f OSP. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažovateľovi

nevyhovelo a rozhodol, že postupom najvyššieho súdu, ktorý vo veci sp. zn. 6 SŽ 188/95 nevytýčil pojednávanie a konal bez prítomnosti účastníkov, nebolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Nad rámec tejto časti odôvodnenia svojho rozhodnutia ústavný súd zaujal stanovisko k tvrdeniu sťažovateľa, že v danej veci mali rozhodovať iné orgány, „ale nie katastrálny úrad“, pričom túto argumentáciu chcel použiť v konaní pred najvyšším súdom. Z predloženého administratívneho spisu Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky ústavný súd zistil, že iniciátorom katastrálneho konania, v ktorom sa mal riešiť spor o územie Oravíc, bol samotný sťažovateľ, ktorý po celú dobu katastrálneho konania nespochybňoval právomoc katastrálnych úradov rozhodovať o určení príslušnosti územia Oravíc k obci Vitanová (ako o tom svedčí jeho návrh z 24. decembra 1994). Aj námietky (odvolanie) sťažovateľa v katastrálnych konaniach smerovali buď proti samotnému rozhodnutiu Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici zo 6. júna 1995 a v žalobe na najvyšší súd tiež proti spôsobu, akým katastrálne úrady zisťovali skutkový stav, vyhodnocovali a vykonávali dôkazy a pod., ale nikdy nie proti ich právomoci, aby prostredníctvom a v rámci katastrálneho konania podľa § 24 zákona o katastri nehnuteľností o jeho veci konali a aj rozhodli.

3. Ústavný súd napokon prijal na konanie sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy postupom najvyššieho súdu, ktorý v konaní sp. zn. 6 SŽ 188/95 nevyhlásil verejne rozsudok. Ústavný súd pri rozhodovaní o tejto časti sťažnosti vychádzal zo skutočnosti, že hoci z verejnosti súdneho konania (ako jednej z ústavných a procesných záruk práva na súdnu a inú právnu ochranu) existujú určité výnimky, tieto sa vzťahujú len na súdne pojednávanie, ale nie na verejné vyhlásenie rozsudku. Povinnosť verejného vyhlásenia rozsudku je bezvýnimčná, ako to vyplýva z doslovného znenia čl. 142 ods. 3 ústavy. Ústavný súd už judikoval, že „možnosť súdu rozhodnúť o žalobe bez nariadenia pojednávania daná ustanovením § 250f Občianskeho súdneho poriadku neznamena, že súd nemusí o vyhlásení rozsudku upovedomiť účastníkov konania. Účastník konania má právo byť prítomný na vyhlásení rozsudku súdu a len on sám sa môže rozhodnúť, či sa tohto vyhlásenia zúčastní alebo

nezúčastní“ (II. ÚS 76/97). Aj vo veci sp. zn. II. ÚS 47/96 ústavný súd rozhodol, že „Aj keď sa vo veci samej podľa zákonnej procesnej úpravy nenariaďuje ústne pojednávanie a koná sa v neprítomnosti účastníkov konania (pretože to ustanovenie § 250f Občianskeho súdneho poriadku umožňuje), rozsudok sa musí vyhlasovať verejne. To predpokladá aj povinnosť všeobecného súdu upovedomiť účastníkov konania“.

V danom prípade došlo k vyhláseniu rozsudku vo veci sp. zn. 6 Sž 188/95 bez prítomnosti účastníkov konania, keďže títo o ňom neboli informovaní (čo napokon uznal aj najvyšší súd vo svojom písomnom vyjadrení z 18. februára 2002). Vychádzajúc z uvedeného preto ústavný súd rozhodol, že takýmto postupom najvyššieho súdu došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy.

III.

Vzhľadom na rozsah a spôsob, ktorým najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľa v konaní sp. zn. 6 Sž 188/95, ústavný súd nevyhovел jeho žiadosti o zrušenie tohto rozsudku, vrátenie veci na ďalšie konanie, ako aj priznanie náhrady trov konania titulom trov právneho zastúpenia. Vychádzajúc zo svojej právomoci priznanej čl. 127 ods. 2 ústavy ústavný súd však najvyššiemu súdu prikázal verejne vyhlásiť rozsudok prijatý v konaní sp. zn. 6 Sž 188/95, a tak odstrániť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Nález vyhlásený v Košiciach 2. mája 2002